

Fjellvåken

Medlemsavis for Troms Turlag • nr. 3 - 2020 - 42. årgang

**Historien om Trollvassbu
Å finne T(h)onen
Bli kjent i ditt nye fylke**

Naturopplevelser for livet

Troms Turlag

Fortsatt delvis unntakstilstand, men lys i det fjerne!

Koronapausen og sommeren har blitt brukt flittig for å forberede åpning av hyttene med et strengt smitteregime. DNT sentralt har utarbeidet en plan for hvilke tiltak som måtte innføres for at vi igjen har kunnet åpne hyttene. Troms Turlag har også vært i kontakt med kommuneoverlegen og fylkesmannen og søkt råd. Det har vært dugnader på alle hyttetun der hyttene er klargjort, og det er gjort nødvendig vedlikeholdsarbeid.

Fra 12. mars har alle våre hytter vært stengt. Det er markert med oppslag på dørene at de er stengt grunnet koronasituasjonen, og at de kun kan benyttes i nødsfall. Hyttene har vært låst med DNT-nøkkel. Selv med tydelige oppslag på dørene har vi erfart at folk med egen DNT-nøkkel har tatt seg inn. Det bekymrer oss. Det er nok både nordmenn og utlendinger som bryter vilkårene, men størst bekymring har det vært at det har kommet folk over fra Sverige og «brutt» seg inn. Sverige har jo som kjent hatt en helt annen smittespredning enn oss. Vi har derfor kommet frem til at den beste løsningen er at vi, i en periode fremover, låser hyttene med kodelås. De fleste hyttene er derfor nå låst med kodelås. Kun vedbod/utedo er låst med DNT-nøkkel og vil kunne fungere som nødly. Det er fortsatt ikke åpnet for dagsbesøk. Og det er ikke åpnet for de som vandrer forbi uten å ha booket. Det er kun de som har booket som kan oppholde seg i hyttene. Alle andre må avvises. Når det nå nærmer seg vinteren må vi ta en ny runde på hvordan vi skal låse av hyttene.

Troms Turlag har holdt igjen når det gjelder åpning av hyttene i indre Troms. Grunnen er at ingen av hyttene er betjent. For de fleste hyttetunene er det en relativt lang vandring for å komme fram til hyttene. Det har skapt merarbeid for tilsynene for å få fraktet opp alt som trengs. Fra august er imidlertid alle hyttene igjen åpnet. For detaljer rundt booking, se «Nytt fra kontoret» og TT sine nettsider. Nasjonale smittevernregler gjelder og derfor blir kun halve overnattingskapasiteten utnyttet. Alle må minnes på det personlige ansvaret hver og en har. Følg reglene og vær forsiktig. Ta gjerne med din egen antibac.

Følg med på Troms Turlags nettside for å holde deg oppdatert, endringer kan forekomme.

Vi har også tatt et kvanteskritt mot å få til nett-booking på alle hyttene. Koronapausen har gitt oss rom til å jobbe intensivt med saken. Dette er altså vår fremtidige løsning som uansett var planlagt innført. Senger og soverom er merket. Det blir en litt ny måte å forberede en tur på. Framover vil det være lurt å sjekke om det er ledige sengeplasser i god tid før man skal ut å gå. Og det vil være lurt å bestille tidlig. Fortsatt vil man kunne gå på gammelmåten uten å forhåndsbestille, men vi antar at langt de fleste etter hvert vil benytte muligheten til å sikre seg sengeplass.

Mer positivt har skjedd i koronapausen. Troms Turlag har fått en eiendom ved Takvannet i gave. Denne kan ikke bebygges, men vil egne seg meget godt til telting og gjerne padling. Eiendommen passer godt for

barnefamilier og andre som ikke ønsker å gå for langt og ligger idyllisk til på et nes i Takvannet. Vi jobber nå med å få gaven formelt overført til Troms Turlag. Vi kommer tilbake med mer informasjon etter overtakelse. Vi har noen planer for hvordan vi kan legge til rette for det helt enkle friluftsliv på neset.

Vi har også forhandlinger med Troms Arbeiderforening om å overta en eiendom utenfor Vikran. Dette er en strandeieendom som vil passe utmerket for barnefamilier. Her er det store muligheter for padling, strandliv og sjøaktiviteter.

DNT har vedtatt at det skal satses på kysten framover. I den forbindelse passer det meget godt at Troms Turlag kan styrke tilbudet til sine medlemmer. Vi har gammelhuset i Skipsfjorden som gjerne kan suppleres med dette nye kyst-tilbudet utenfor Vikran.

Troms Turlag har arvet en hyttetomt i Lakselvdalen og en pengesum til hyttebygging fra tidligere statsmeteorolog Kari Wilhelmsen i Tromsø. Hun var en aktiv turfører og friluftsentusiast, og vi er meget takknemlig for den sjenerøse gaven som vil komme mange til gode når hytta står ferdig. Arbeidet med å etablere et tun på «Karibu» i Lakselvdalen går sin gang. Vi har hatt møter med grunneiere rundt hytta, og vi er blitt enige med naboene om vei og vann. Etter først å ha en ide om å sette opp en arkitekttegnet hytte, har vi landet på at vi skal gå for tilpassede standardhytter og innhente tilbud fra to leverandører.

Tanken er en større hytte og etter hvert 2 – 3 mindre hytter i et tun. Det blir universell utforming som gjør at vi her får et tilbud som vi ikke tidligere har hatt. Det blir enkel tilgang også med rullestol. Det er vei helt inntil hytta og det blir innlagt strøm og helårs vann.

Trollvassbu har lenge vært en utfordring for Troms Turlag. Hytta ble satt opp på feste-

tomt som turlaget fikk fra Statens Skoger (senere Statskog) i 1965. I 1975 ble det bestemt at staten ikke hadde eiendom i dette området. Da sto turlaget igjen med Trollvassbu og Nonsbu som var bygd i samme periode. Begge hyttene står på festetomter på det man mente var statsgrunn, men som viste seg å ligge på privat grunn. Eiendomssituasjonen er slik i området at det i 1975 var uklart hvilke private eiendommer som kommer opp i området. Flere grunneiere fra flere gårdsnummer har etter 1975 tatt kontakt med turlaget og ment at de eide i området rundt hytta. Også grunneiere som var meget positive til at hytta sto der til bruk for alle. Men turlaget har ikke hatt kunnskap om hvem de skulle forholde seg til. Det har vært flere rettsaker i området som etter hvert har synliggjort hvem som er privat grunneier. For Nonsbu har vi for noen år siden fått avtale med grunneier om å kjøpe et areal rundt hytta. Det har vi ikke klart å få til når det gjelder Trollvassbu. Håpet er nå at vi ved hjelp av Tromsø kommune kan få til en permanent løsning. Vi håper inderlig at vi finner en løsning om ikke alt for lenge.

Mange har oppdaget nye turmuligheter i nærområdet i disse koronatider. Flere har overnattet ute i hengekøye og telt. Vi har inntrykk av at de som før har brukt våre hytter likevel har kommet seg ut i naturen i sommer.

Vi håper vi snart kan få normal drift i Troms Turlag. Vi lengter etter å komme tilbake til normalen, delta på fellesturer, helgetur til hyttene og planlegge langturer i vårt hyttenett. Det blir rett og slett deilig å igjen kunne leve slik vi tidligere tok for gitt. For de fleste av oss har nok koronatiden blitt en skikkelig vekker på at det livet, og den friheten vi hadde, ikke er en selvfølge.

Av styreleder Arnulf Sørum

Haugtur

Det er ikke nødvendig å reise langt av sted for å få en fin naturopplevelse og god trim. Bli kjent i eget fylke eller kommune. I mange sammenhenger ser en ikke skogen for bare trær. Så ta en tur dit hvor ingen skulle tro at noen, - ja, at der var det så fine turmuligheter. Å lage store ekspedisjons-lignende turer er jo bra, men absolutt ikke nødvendig, og de aller fleste har det fint på en overkommelig tur i nærområdet.

Utsikt fra Jagarberghaugen.

I Troms er det mange turmuligheter. I Balsfjord er det flere, og en som inngår i årets 10 på topp, er turen til Tenneshaugen og Jagarberghaugen. Den turen starter ved tidligere Tennes skole, nå bygdehus, hvor det er god parkeringsplass. Det er to topper som er målet. Tenneshaugen 269 m.o.h. og Jagarberghaugen, 259 m.o.h. Den gamle stien som går opp mot Tenneshaugen, er et over 100 års gammelt tråkk. I lange tider var det en møteplass for ungdom i alle aldrer, og særlig ved St. Hans tider. Da møtte også konfirmanter fra hele kommunen opp, da konfirmantforberedelsene var i Balsfjord Kirke på Tennes. Mange bodde rundt om på gårdene på Tennes, som var kommunesenter i Balsfjord i lang tid. Gamle dager, ja tenk. Først på 1800-tallet var det faktisk noen som hadde som yrke å være bjørnejeger, og min tipp-oldefar verga hunden sin mot ulv som ville ta den ned i fjæra ved gården. Andre tider da. Før jobba folk dagen lang, særlig sommerstid, og nå, med mye fritid kan vi gå på korte og lange turer året rundt! Sannsynligvis har de to haugene vært ei øy for noen 100 tusen år siden. Eidet mellom Tennes og Sandøyra har nok stått under sjøen i ei fjern fortid. På myra nedenfor Skogan på ca. 60 -70 m.o.h. er det i dag havbotten. Ved et dreneringsarbeid der og nærmere undersøkelse, fant vi fin havbotten med div. skjell og gamle trerøtter under ca. to meters myrmark. I istidene var landet nedtrykt, og når isen smeltet hevet terrenget seg opp igjen, en heving som pågår enda. Vel, alle turer går egentlig på historisk grunn. Vi er alle en del av en enhet av alt som vokser og gror, og på turer kan vi nyte alt dette, se på fine utsikter og få god trim.

På stien mellom de to toppene passerer vi et skilt der det står Ørneberget. En bergknaus med god utsikt hvor ørna ofte landet med sitt bytte og fortærte det. Litt lengere nordover kommer et skilt hvor det står Gapahuken. En bratt sti går ned til sjøkanten og en gapahuk. Ingen bebyggelse, rein villmark. Bratt ned og tungt opp. Fra Jagarberghaugen, før Jegerberget, er det flott utsikt mot Svartnestind, Snømannen, Lavangstind, Sovende Soldat, og Jømmertind, for å nevne noen. Fra Tenneshaugen skuer vi indre deler av Balsfjord med Russetind, Rakeltind og mange flere i det fjerne. Dette er en typisk sommer/høsttur til fots, og heller dårlig egna for skiturer. Vann til drikke og lignende må tas med da det ikke er drikkevannskilder underveis. **God tur.**

Tekst og foto: Odd Harald Skogan

Historien om Trollvassbu

«Gjennom generasjoner har fjellområdene i Tromsø-området – mellom Balsfjord/Ramfjord og Breivikeidet/Ullsfjord – stort sett ligget i fred. En og annen same vandret der om sommeren. Noen få hentet litt fisk, jaktet litt, men lot de høyeste toppene i fred. Hva hadde man nå der å gjøre? Men noe skjeddde likevel. Tromsdalstinden med sine 1238 moh fikk under Tromsø-krokeringen (kartleggingen) i årene 1869-73 varden utbedret, den samme varden som ble utbedret av Tromsø Stiftstidendes redaktør Otto Theodor Krogh, og som sannsynligvis ble påbegynt av Balthazar M. Keilhaug i 1827.»

Slik skriver Kåre Kristensen i sine notater. Kristensen var en kjent mann i Tromsø og omegn Turistforening (senere Troms Turlag) og som vi skal se, en helt sentral person i historien om Trollvassbu. Han mente for øvrig å vite at både Sir Cecil Slingsby, Geoffrey Hastings og Elisabeth Main tok turer til Tromsdalstinden for treningens skyld, før de skulle klatre i Lyngenfjellene. «I 1894 tok Otto Sverdrup, tannlege Sverdrup og bankkasserer Jacob Loe turen på ski og neste

vinter var det Birger Giæver, Christoffer Martens og F.G. Zapffe sin tur.»

Nok om Tromsdalstind og berømte menn og kvinner. Fjellområdene rundt Tromsø har mer å by på. Det var kjent at det fantes magnetitt (magnetjernstein) i Tromsøysund kommune. Magnetitt brukes i fremstilling av jern og stål, til magneter og som pigment i maling. En olderviking, Hans Iver Gustav Johansen, var ivrig malmleter og fant jernmalm flere steder i fjellene rundt Tromsø. I 1908 fikk han mutingsbrev (tillatelse til å drive bergverk) for 50 malmfunn på nordsiden av Sollielva ved Djupdalen. Djupdalen er en sidedal som ligger innerst i Tromsdalen, gruvene er avmerket med røde prikker (se kartet).

Johansen selv hadde imidlertid ikke kapital til prøvedrift og solgte rettighetene sine til en rikmann i Trondheim. Det ble lagt store planer for gruedriften i «Aktieselskapet Tromsøysundets Jernmalmfelter». Man anslo først at feltene i beste fall kunne inneholde 40 millioner tonn malm, senere muligens 55 millioner tonn. Våren 1909 ble det bygget mannskaps-

brakke for 20 mann og for ingeniørene et hus med 97 m² grunnflate i to etasjer pluss loft. Det siste bygget med solide materialer og panelt både utvendig og innvendig.

Samtidig med byggingen ble prøvegruve-drift igangsatt. Den pågikk med enkelte avbrudd vinterstid helt fram til 1911. Da ble det klart at det var ikke nok kapital til å sikre stordrift. Nye investorer kom til, og prøvedrift ble igjen igangsatt i 1915. Men første verdenskrig og dyrtid skapte problemer for gruve-driften som tilslutt ble avvilet etter tvangsauksjon i 1923.

Mannskapsbrakka ble etter hvert tatt i bruk av speiderne, mens Tromsø og omegn Turistforening overtok ingeniørboligen. Under første del av annen verdenskrig ble både ingeniørboligen og mannskapsbrakka rekvirert av tyskerne. Etter krigen fikk Røde Kors Hjelpekorps hånd om mannskapsbrakka, rev den og bygget Røde-Korshytta på Svarthammaren. Ingeniørboligen, som ble kalt «Steinbø», sto i mange år og forfalt. I 1963 tilbød tidligere nevnte Kåre Kristensen Turistforeningen å rive hytta og transportere materialene ned i Tromsdalen mot at de

delte transportutgiftene og han selv fikk halvparten av materialene «som lønn». Det lot seg høre, og planleggingen av en ny turlagshytte begynte å ta form.

Turistforeningen søkte og fikk i 1966 feste en tomt i Oldervikdalen av Direktoratet for Statens Skoger. Da var på sett og vis sirkelen sluttet, - vi var tilbake i traktene rundt Oldervik der malmløperen holdt til og der forhistorien til Trollvassbu startet.

Kostnadene byggingen av Trollvassbu

Hytta tatt fra Trolldalen.

ville påføre turlaget ble brukt som et viktig argument og insentiv i medlemsverving i 1965 (se faksimile)

Plasseringen av hytta ved inngangen til Trolldalen, gjorde det naturlig å kalle den nye hytta «Trollvassbu». Det ble nedlagt et betydelig og krevende dugnadsarbeid for å få brakt opp alt som trengtes til å bygge og utstyre hytta. Sent på året 1966 sto hytta nesten ferdig og klar til tas i bruk påsken

1967. Senere (i 1973), søkte turlaget kommunen og fikk godkjent oppføring av et lite uthus med to utedoer og nødvendig plass til fyringsved.

Antagelsene i vervingsbrevet har holdt stikk. Trollvassbu har vært flittig brukt opp gjennom årene. Det er den største og mest besøkte hytta i Tromsøområdet, og antall registrerte besøkende ligger rundt 1.000 per år. Barnefamilier, skoleklasser og lag bruker

I selve Tromsø by's område har vi en stor oppgave. Den økende masse av skoleungdom fra alle kanter av landet krever utfartsmuligheter. Vi har et ideelt friluftsstrek mellom Tromsdalstinden og Snarby. Foreløbig har vi 2 hytter i dette området, pluss hvilekoia i Tønsvikdalen - Blåkollkoia.

Disse hyttene er for små til å ta imot den økende trafikk. Men her som ellers er det økonomien som bestemmer. Vi har i år våget oss til å ta et "kjempeløft". Vi skal bygge en hytte på 65 kvm., med 16-20 sengeplasser. Denne hytta blir liggende nær Trollvann, 5 km fra veien til Oldervika. - Hytta blir ferdig sent på sommeren 1966.

Denne hytta vil bli et ideelt startsted for en weekendtur. Derfra kan man ta hjemturen til Nonsbu-Tønsvik eller videre til Skarvassbu-Tromsdalen. - Vi regner også med at dette vil bli en ideell "familiehytte", hvor medlemmene kan ta med barn som er for små til lengere turer.

Bygging av hyttene og vedlikeholdet av dem krever selvsagt penger. En vesentlig del av disse må skaffes ved medlemskontingent. Vi inviterer Dem derfor til å

bli medlem av TROMS TURLAG

også hytta mye. Utallige frivillige har gjennom årene nedlagt en uvurderlig dugnadsinnsats for å holde hytta i stand og oppgradere den etter behov. Bare de siste fem årene er det nedlagt rundt 1.500 dugnadstimer på hytta. Det er beiset og malt, skiftet vinduer, satt inn nye dører og isolert og lagt nytt ytterpanel enkelte steder. Det innerste rommet er gjort om til nødbu/tilsynsrom med ny ovn og pipe. Her kan folk søke ly på dagtid i utrivelig vær.

Nylig har hytta også fått solcellepanel montert på sørveggen, slik at det blir godt arbeids- og leselys i stue, kjøkken og soverom i den mørke årstida.

Like fullt er den særegne, gamle stilen med de solide, tunge møblene og det originale klinkede panelet søkt beholdt i størst mulig grad. Dette forteller oss noe om hyttas spesielle historie og gir hytta et unikt preg som vi må ta vare på.

Trollvassbu ligger i underkant av fem km fra parkeringsplass på Snarbyeidet i lett tilgjengelig terreng og er derfor et ideelt turmål for folk i alle aldre. Vår, sommer, høst eller vinter, til fots, på ski eller truger, i meis eller i pulk, - hytta ønsker deg velkommen til fjells.

Tekst og foto: Kjersti Bakken, tilsyn på Trollvassbu sammen med Eli Furu og Tordis Høifødt

Soverom med lys.

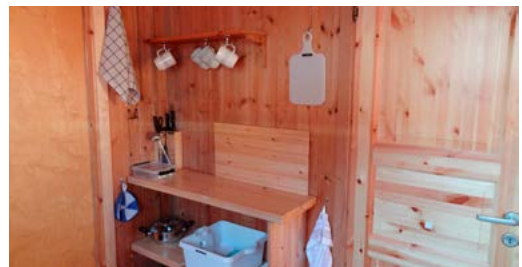
DNT-bua.

Lys i stua.

Kjøkkenlys.

Kjøkkenkrok DNT-bua.

Å finne T(h)onen – eller var det omvendt?

«Ring», sa det i telefonen. «Ring, ring», sa det.

Jeg hadde akkurat satt meg ned ved midt-dagsbordet for å spise lettkokt & lettsalta uer med poteter, råkost av gulrot og litt eggesmør, laga av ekte fjell- og gårdssmør. Sjøl om det var mandag gleda jeg meg til måltidet, og jeg slengte innpå første tugga med ei salig blanding av fisk m/tilbehør.

«Ring», sa det fortsatt, «ring, ring.»

«Fan også», tenkte jeg, «hvem er det som ringer midt i middagen, vet de ikke at jeg spiser akkurat nå? Jeg gidder ikke ta telefonen!»

Men det fortsatte å ringe og til sist så jeg ikke annen råd enn å svare. Jeg spytta ut et uersbein, tok telefonen og sa med så klar røst som mulig «Hallo, det er Arne-Wilhelm», mens jeg slukte hele munnfullen av mat.

«Mårn mårn du, det er Olav som ringer». En lys og klar mannsstemme med oslo-dialekt i andre enden gjorde at jeg måtte tenke på andre saker enn «fisk og potedes»; jeg kjenner vel ingen søringer som heter Olav. «Ehh, Olav hvem», svarte jeg derfor forsiktig. «Olav Thon, vel; det er Olav Thon som ringer!»

Å dæven. Olav Thon ringer meg midt i middagstida! Jeg kjente det nesten som at jeg ikke hadde fått spytta ut det der fiskebeinet og måtte derfor svelge både en og to og tre ganger; denne gangen uten mat i munnen. Men før jeg fikk sagt noe mer så fortsatte han: «Du er jo leder i Turlaget i Troms og du kjenner vel godt til forholdene hos dere. Du skjønner; jeg og min gode venn Hermann Mehren har tenkt oss en fottur på

Senjen, Senjen på langs så å si. Så tenkte jeg å spørre deg om du har noen gode tips om hvilken rute vi bør velge og hvor det er best å overnatte og hvordan vi kan få en best mulig tur?»

Svetten spruta som om jeg hadde hatt ei heftig treningsøkt, men jeg klarte å summe meg sånn noenlunde. Jeg sa at jeg var ikke spesielt godt kjent, men at det var gode folk i Senja Turlag som vet alt om Senja, så jeg kunne få de til å ta kontakt umiddelbart og gi de all informasjon som var tilgjengelig, og sikkert mer til.

Olav Thon var veldig fornøyd med det, og vi snakka deretter ei stund om turer og tur-liv og så ønska jeg han god tur og så avslutta vi samtalen.

Jeg ringte så sporenstreks til folka i Senja Turlag for å avtale at de måtte følge opp dette; sende kart med inntegna turruter og overnattingsmuligheter, ringe han for å utdype dette og gjøre alt de kunne for at han skulle få en fin opplevelse. Det tok ei stund før det svarte – kanskje de også satt og spiste lettsalta uer- så kjerringa mi spurte meg om jeg ikke skulle spise middagen mens den enda var varm. Jeg måtte replisere at middag er middag, nå var det langt viktigere saker som jeg måtte ta meg av. Vi – eller rettere sagt folka i Senja Turlag – planla jo å etablere ei Turlagshytte på Senja og i den sammenheng ville midler fra Thon-stiftelsen være helt nødvendig. Det var derfor strategisk viktig at vi gjorde som best vi kunne for å legge til rette for god finansiering av hytteprosjektet.

Så svarte det i telefonen (jeg husker ikke om det var Alf Brustad eller han Byberg) og han skjønte hva jeg mente. Jeg trengte lik-

Fra v Liv Marit Løvdal Sissel Berdahl Haga Olav Thon Aud H. Henriksen Mary Fredriksen Hagbart Henriksen (bak) Helga Gundersen og Alf Brustad. Fotograf Grethe Thorva.

som ikke å gå i detalj; de responderte resolutt, sendte informasjon og mer til kanskje, og Olav Thon fikk en fin turopplevelse på Senja.

Men hytteprosjektet gikk det trått med; det var myndigheter og det var planer og det var møter og det var nye myndigheter. Noen ganger følte det som vi ikke kom oss av flekken eller som at vi gikk på ei myr av villstrå. Men vi holdt motet oppe og en gang jeg var på møte i DNT sentralt så traff jeg Olav Thon og vi snakka om både turer og mulige hytter og meninga med livet, for å si det slik. Og jeg snakka om hytta på Senja. Men hytteprosjektet gikk fortsatt veldig trått.

Så var jeg en gang på skitur på Finse og på togturen tilbake til Oslo kom Olav Thon på toget på Ustaoset og han satte seg to plasser foran meg i togvogna. Jeg rett og slett skjemtes over at vi ikke var kommet lenger med prosjektet, så jeg håpet at han ikke skulle kjenne meg igjen. Jeg gjorde alt jeg kunne for at han ikke skulle se meg. Jeg krøp ned i

setet, trakk lua langt ned i øynene og gjorde som jeg sov. Det lyktes; han gjenkjente meg ikke og jeg slapp å bli konfrontert med tingenes bedrøvelige tilstand.

Men så. Ei stund etter det så løsna det; ei eksisterende hytte nærmest «dukka opp» i et litt annet område enn det som man først hadde tenkt på og den hytta var til salgs. For å gjøre ei lang historie kort; penger fra Thon-stiftelsen ble bevilga og hytta ble kjøpt og pussa opp av de driftige Senja-folka. Nå viste det seg at den strategiske kontakten vi hadde hatt, hadde vært viktig. For egentlig skulle de bare bevilge penger til hytter som lå i en hyttekjede, men her var det jo Senja og Thonen og hans folk var mer enn villige til å gjøre et unntak. Senja er jo så spesiell!

Så skulle hytta innvies, og da fikk jeg melding om at Olav Thon med følge skulle være med på arrangementet. Nå som Jan Thomas Schwenke var leder i Turlaget var det han som skulle representere oss, men så var det noen som spurte om ikke jeg også ville

**Fra v Grethe Thorvaldsen Olav Thon og Tina Nil-
sen Fotograf Evelyn Sandbakk.**

delta; det hadde vært hyggelig siden vi hadde vært såpass involvert i dette opp gjennom alle årene. Resultatet ble at både jeg og Jan Thomas deltok.

For en innvielse! Det var mange mennesker til stede. Foruten han sjøl var det hans kvinnelige turvenn Sissel Berdahl Haga (som nå er hans kone), det var hans turvenn fra Senja-turen og andre turer (Hermann Mehren), det var ildsjelene i Senja Turlag, det var mange mennesker fra Finnsnes/Senja og det var flere fra Turlagets styre – Jan Thomas, Tove Rise og sikkert flere. Og så var jeg med som femte hjul på vogna.

Det ble taler, gaveoverrekkelser (Olav Thon trakk opp femtusen kroner fra baklomma; det skulle gå til innkjøp av ei ny dør), det var presse som intervjuet hotellkongen, det var matservering, det var nye taler. Det var ei veldig fin hytteåpning.

Jeg klarte jo sjølsagt ikke å holde meg så jeg klinka på glasset (det var nå mest vatn i det da), reiste meg opp og så fortalte jeg kort om den lange historia om hytteprosjektets kronglete irrganger i veien fram til at det nå sto ei flott turlagshytte her. I denne fortellinga kunne jeg ikke la være å fortelle om togturen fra Finse til Oslo, hvor jeg i rein flauhet gjemte meg slik at Thon ikke skulle kjenne meg igjen. Folk lo og folk klappa; også Olav Thon. Og han reiste seg og sang en sang om seg sjøl som kvittering for denne

**Snorklipp Fra v Elly Kristiansen Olav Thon og
Lise-Lotte Jørgensen Foto; Grethe Thorvaldsen.**

spesielle historia.

Så overnatta vi på hytta, spiste en god frokost og gjorde oss klar til å gå på tur. Da kom Olav Thon bort til meg og sa med sin lyse og karakteristiske stemme noe slikt som: «Jasså, gutt. Du gjemte deg for meg slik at jeg ikke skulle kjenne deg igjen. Det var ei morsom historie. Slikt har jeg aldri opplevd før; som regel er det slik at folk gjerne vil at jeg skal kjenne de igjen. Du vet; jeg har jo noen midler liggende på kistebotn!»

Så gikk vi på tur. Det var en fin tur og den varte såpass lenge at turfølget til Olav Thon rakk så vidt flyet tilbake til Oslo. Det var også ei fin hytte. Nei forresten; det er også ei fin hytte!

PS: Til frokost hadde Senjafolka laga et skikkelig luksusmåltid: Ferskt brød, godt smør, røykalaks, skinke, kvitost, egg, kaviar og alt hva man kunne tenke seg. Olav Thon spurte imidlertid om de ikke hadde brunost og ei rå gulrot; han foretrakk det litt enkelt. Men det fantes ikke. Det var jo litt dumt, så etter det har jeg alltid hatt ei rå gulrot med meg i jakkelomma eller ryggsekken, i tilfelle jeg skulle treffe han. Men det har jeg bare gjort en gang – i Storgata i Tromsø. Men da var jeg så sulten at jeg hadde spist opp gulrota sjøl.

Av: Arne Wilhelm Theodorsen

Bli kjent i ditt nye fylke

Tekst og foto Ellen Marie Ingulfsvann

Sammenslåingen av Troms og Finnmark kan man mene og tenke mye om, men det skapte i alle fall et behov for å bli kjent med vårt nye fylke. Lite visste vi da at nordmenn over hele Norge ble tvunget til å bli bedre kjent med både fylket sitt og landet sitt i 2020.

Dette er noen smakebiter på et kortreist eventyr foretatt i 2019.

På kartet plottet vi inn Kvænangen og Sørøya som ønskedestinasjoner, mens Loppa kom opp som en idé dagen før avreise. Kajakkene ble lasta på bil-taket og syklene på stativet bak. Vi pakka for kajakk-tur, sykkel-tur og vandretur.

Etter noen timer i bilen, var det greit at turen inn til Dalstua i Kvænangen ikke var lenger enn 3,5 km. Dalstua ligger innerst i Kvænangsbøttn ved Kvænangselva.

Kvænangselva ligger i Kvænangen kommune og forvaltes av Statsskog. Den har status som nasjonalt laksevassdrag og renner ut i den nasjonale laksefjorden Kvænangsfjorden.

Hytta er tilknyttet Kvænangen skogsstuer som forvaltes av Nord-Troms museum. Skogstuen ble reist i 1880-årene i forbindelse med skogsdrift og tjærebrenning. For pris og bestilling, gå til www.inatur.no, friluftstorget@statsskog.no eller ring tlf. 07800. For å komme dit, tar man av fra E6 i Sørstraumen, følger fylkesvei 367 skiltet Kvænangsbøttn 24 km til Bjørkenes. På Bjørkenes camping kan du hente nøkkel til skogstuen og prisen er kr. 300 pr. rom/natt. Umiddelbart før brua over Kvænangselva går det en privat skogsbilvei inn til høyre. Veien er kjørbare fram til

Kart Loppa.

Kvænangen Skogsstuer.

Hengebru over Kvænangselva.

Sykkel opp fra Kvænangsbøtn.

skiltet «parkeringsplass». Deretter følges merket tursti fram til hytta (ca.3,5 km).

Stien inn til Dalstua har mange informasjonsposter om naturen, historien og stedene underveis. Langs elva er det berg og furuvegetasjon som går over i frodig vegetasjon. Ved en liten avstikker fra stien ligger Rundvannet hvor det er bygget en liten gapahuk. Fra hytta er det mange turmuligheter videre inn langs elva og opp på fjellet.

Neste stopp på turen var Loppa. Vi parkerte bilen i Øksfjord og satte oss og syklene på hurtigbåten. Loppa-Xpressen går tirsdag og torsdag, så oppholdet krever planlegging. All mat for oppholdet må også medbringes. Hurtigbåten anløp Nusvåg, Bergsfjord og Langfjorden før vi ankom Loppa etter ca. 2 timer. Tone Lind Jørgensen på Loppahavet Gjestehus møtte oss på kaia og fulgte oss på «Kjærlighetsstien» frem til gjestehuset. Rom ble anvist og vi fikk ei kort orientering om stedet. Gjestehuset gir rabatt til DNT-medlemmer. Det var et minikjøkken på rommet med kjøleskap for egen mat. Matlaging og bespising foregår i spisestua. Siden Gjestehuset ligger ute for salg i år, er det vanskelig å si om overnattingstilbudet vil bestå. I 2019 var det 2-3 fastboende på Loppa, men flere fritidsboliger. Loppa øy, øya som har gitt navnet til kommunen, (Låhppi på samisk) ligger i vestre del av kommunen, ca. 70 grader nord. Fra tidligere tider var den et gammelt handelssted som var senteret i kommunen, og et viktig fiskevær. Her finnes det hvite sandstrender, bratte fuglefjell og flott natur. Her har man også et skiferbrudd hvor det har blitt drevet sporadisk skiferdrift.

Sjøfugl-reservatet som ble opprettet i 1983 er nå fredet. Det er Vest-Finnmarks eneste lett tilgjengelige store fuglefjell. Her finnes blant annet alke, lomvi, lunde, krykkje, toppskarv, tyvjo, storjo og sildemåke. Loppa var også det første stedet i Norge hvor storjo etablerte seg som hekkefugl og nå hekker det flere par her. Storjoen forsvarer reiret og hekkeområdet, så vær observant på hvor du går.

Anleggsveien fra skiferutvinningen er en ypperlig sykkelvei. Fra vei-enden går man opp på fjellet og over til vestsida mot fuglefjellet. Øya er 12 kvadratkilometer stor og høyeste topp er Rektinden på 289 meter over havet. Som en kuriositet kan nevnes at Dronning Sonja også har vært på øya og på Rektinden i 2017. Det finnes to Perleturer på

Loppa Gjestehus og kirka.

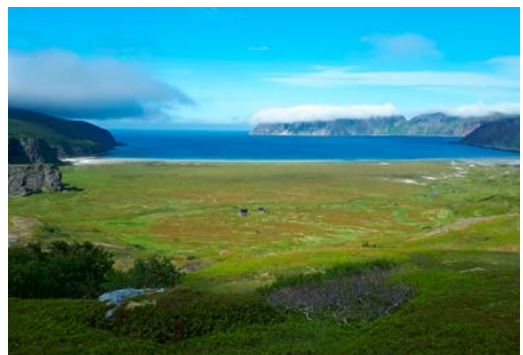
øya. Perleturene i Loppa er et samarbeid mellom Loppa kommune, Finnmark friluftsråd og flere lokale idretts- og bygdelag over hele fylket.

Mye spennende kan sies om Loppa, men nå drar vi videre til Sørøya. Der kjører vi over Dønnesfjorden og setter kajakkene på vannet. Det er en nydelig dag og vi kan padle flatt og rolig over fjorden til Seinesfjorden. Der finner vi en egnet teltplass. Siden gikk vi en tur til Storvikvannet og prøvde fisken, men det var grått, kaldt og regn og dårlig bett. Det er vanskelig å orientere seg når skodda ligger nedpå. Bedre vær neste dag og da gikk turen til Børravatnet og Børra (445 moh). Fantastisk utsikt og mye vind. Der fikk vi sjekka værmeldingen før returen over fjorden.

Vi avslutta med å gå til Sørsandfjorden fra Breivika. Sørsandfjord er en liten, og utrolig vakker fjord som ligger på yttersiden av Sørøya rett over fra Breivik. Den er ca. 2 km bred ved munningen og ca. 1 km bred i botnen, og er 1,5 km lang. Det er merket sti over

Seinesbukta og vannet.

Sørsandfjorden.

Storjoangrep.

Anleggsveien på Loppa.

Blåklukke.

fjellet i et flott terreng. Turen over fjellet tar en drøy time, ca. 6,5 km t/r. Sørsandfjord ble fredet som naturreservat i 1991. Formålet med fredningen er å bevare de helt spesielle sanddynene og vegetasjonen i fjorden.

På Sørøya er det mange turmuligheter. Hammerfest og Hasvik kommuner har inngått et samarbeid om å merke en sammenhengende tursti fra fjellet Fuglen ved Sørvær til Akkarfjord og Tarhalsen, i perioden 2017 til 2020. Turstien blir omtrent 100 km lang og merkes i henhold til Den Norske Turistforenings (DNTs) merkestandard. Det er ingen overnattingsmulig-

heter underveis, så mat for flere dager og telt må bæres.

Vi avslutta turen med å sykle fjellveien inn fra Kvænangsbotn mot Beahcegealhaldi. Veien er en anleggsvei med mye stigning. Det ble mye trilling og gåing etter 20 km grunnet punktering og fordi en viktig detalj ble gjenglemt i bilen. Men det hører vel også med når det er mye logistikk. PS. Svartfluene holdt også mye terror.

Uansett – det frister til gjentakelse og mye eventyr gjenstår.

Kilder: Nettside Statsskog, Kvænangen kommune og Loppa kommune.

«Vær lur, – gå tur»

Trofaste lesere vil kanskje huske en artikkel i Fjellvåken nr. 3, 2017 som fortalte om opplegget «Ut på tur, – aldri sur!». Et spennende samarbeid mellom Troms Turlag og Voksenopplæringa i Tromsø der formålet er å inspirere og motivere flyktninger til friluftsliv i Norge. Gjennom opplegget skaffer flyktningene seg et minimum av kunnskap om hvordan de kan ferdes trygt i skog og fjell her nord, og hva som trengs av klær og utstyr. «Ut på tur» har slått an, og mer enn 80 flyktninger har så langt deltatt. En av dem som deltok i opplegget ble også med Troms turlag på jubileumsturen med Lars Monsen i indre Troms sommeren 2018 (se Fjellvåken nr. 3, 2018).

En viktig forutsetning for å ha utbytte av «Ut på tur, aldri sur» er at deltakerne forstår og snakker rimelig bra norsk og har vært såpass lenge i landet at de kjenner litt til norsk kultur og historie. Først da har de

knagger å henge kunnskapen på. Opplegget passer dermed ikke for alle. I tillegg kan kulturelle eller andre forhold gjøre det vanskelig for enkelte å delta i friluftsliv slik vi praktiserer det i Norge. Særlig kvinner møter på mange utfordringer. Det kan være ting som klesdrakt, kjønnsrollemønster, mangel på tid eller dårlig fysisk form. Mange av kvinnene vi møter på Voksenopplæringa har beholdt sin tradisjonelle klesdrakt med side skjørt som vanskeliggjør turer i ulendt terreng. En stor del av dem har små barn de forventes å ta hovedansvaret for i tillegg til hjem, matlaging og eget skolearbeid. For noen menn oppleves det heller ikke rett at konen skal delta på turer og utflukter uten mann og barn. Kulturelle oppfatninger bidrar dermed til at mange kvinner beveger seg lite, blir lett overvektige og får dårlig fysisk form. Det er bekymringsfullt.

I 2019 startet vi derfor et enklere opplegg rettet spesielt mot denne gruppen. Her er

PLAN FOR VÅREN 2020

- 1 Skoletime om **HELSE**
- 2 Skoletime om **VÆR** og **KLIMA** i Nord-Norge
- 3-4 Skoletimer om **KART**
DU GÅR TUR I BYEN
- 5 Skoletime
DU GÅR TUR I BYEN
- 6 Skoletime
DU GÅR TUR I BYEN
- 7 Skoletime
- 8 **VI GÅR SAMMEN PÅ TUR I SKOGEN.**

Avslutning.

målsettingen først å fremst å motivere til fysisk aktivitet: **«Vær lur, - gå tur!»**. Samtidig bidrar opplegget til å øke deltakerens norske ordforråd og gir dem mulighet til å trene på å kommunisere.

I løpet av 5-6 uker får deltakerne én undervisningstime ukentlig. Først tre uker med en enkel innføring i betydningen av fysisk aktivitet for god helse, litt om vær og klær og trening i å bruke kart til å orientere seg og finne fram. Så skal deltakerne ut og gå på egenhånd for å bli bedre kjent i byen. Innen neste time skal de kunne dokumentere (vha selfie) at de har funnet fram til tre utvalgte skulpturer i byen. Disse er avmerket på et kart som skal brukes for å finne fram til hvor skulpturene er plassert.

I skoletimen som følger får de historien bak skulpturene de har oppsøkt, som f.eks. Fangst og fiskerimonumentet, Kong Haakon eller direktør Mack. Dermed blir de kjent med litt av by- og norgeshistorien og utvider samtidig norskkompetansen. Etter to, tre

«selfie-turer» på egenhånd avsluttes opplegget med en fellestur til «Gutta på skauen» i Tromsdalen hvor det deles ut oppmuntrende turpremier til alle som fullfører!

I fjor vår deltok 21 elever i «Vær lur, - gå tur!». Halvparten av disse ønsket å ta skrittet fullt ut og være med på «Ut på tur, - aldri sur!» nå i vår! Det er flott å se at opplegget tydeligvis ga mersmak og motiverte mange til å prøve seg på neste trinn.

Koronapandemien satte imidlertid en effektiv stopp for alle vårens planer, og foreløpig står alt på vent.

«Nærturopplevelser» er satsingsområde for DNT i 2021. Konseptet «Vær lur, - gå tur!» passer fint inn her, og vi er klar til å starte opp igjen når forholdene ligger til rette. Det gir alle som ønsker det en mulighet for å bli med i det fellesskapet Troms Turlag og friluftsliv gir. I tillegg bidrar opplegget til bedre helse, integrering og mangfold.

Tekst og foto: Kjersti Bakken

Dugnad på Nedrefoss

Vedarbeid er obligatorisk på alle dugnader vår som høst.

Fredag 19.juni i år starter tre elvebåter fra Saraelv oppover elva mot Nedrefoss. Båtene er fullstet med folk og utstyr på vei til dugnad, en måned etter opprinnelig plan på grunn av sein snøsmelting og flom i Reisaelva. Det er fortsatt mye vann i elva, noe som er bra med fullasta båter. En båt er leid av Reisa elvebåtsenter mens de to andre kjøres stødig av våre egne karer: Geir og Johnny. Jeg er spent når ti ulike personer med ulikt kjennskap til hverandre skal jobbe sammen hele helga. Minnene mine fra dugnader med endeløse nedvaskinger av speiderhytter i ungdommen er ikke blant de beste.

Jeg er med i første båt. Når båten med hyttenøkkelen ankommer en stund senere er vi umiddelbart klare for å begynne med sengetøyskift og middagslaging. Vi er heldige og har med egen kokk, ho Beate som har planlagt, handlet mat og står for kokkereringen. Det blir en hyggelig kveld med god mat og prat, rundt bordet på Nedrefoss.

En del av dugnadsgjengen tok turen til Imo.

Styreleder Bodil griller koteletter mens tilsynet følger med.

Bodil maler soveromsgulvene - gjett om de ble fine?

Tilsyn Johnny henger opp plakater om Korona.

Ivrig dugnadsdeltagere i arbeid.

Geir oljer vinduene - hvert år!

Lørdag morgen våkner vi igjen til strålende sol. Det går fint å kle seg i T-skjorte og shorts siden verken mygg eller klegg er i arbeid ennå. Det viktigste på dugnaden er å vaske ned hele hytta og klargjøre den for åpning, det er koronatider! Det er en ivrig gjeng som ikke trenger å settes i gang med arbeidet. Badstua og hele hytta vaskes ned, det ryddes og vaskes i skuffer og skap, sofa-puter og madrasser tas ut og bankes, gardiner og duker legges i bløt, mengder med ved klyves og stables både ved hytta og badstua, vinduene oljes og pusses, utedoen rengjøres. Det går bøttevis med vann, de fylles fortløpende fra bekken av den som er nærmest. Det er som en travel maurtue hvor alle er opptatt med noe. Når kokka har satt lunsjen på bordet er det blitt tidlig ettermiddag!

Etter lunsj er det felles møtet med styret, tilsynet og hytteutvalget. Tema for møtet er å lage en fremtidsplan for hytta. Hva bør gjøres årlig på dugnadene vår/høst i årene som kommer?

Hva trengs av vedlikehold og større prosjekter? Det kommer mange gode innspill. Enkelte ting kan ordnes eller kjøpes inn umiddelbart. Det øvrige har blitt bearbejdet av tilsyn og styreleder slik at vi nå har fått en arbeidsplan for hytta.

Etter god innsats så langt, blir vi enige om tur til Imofossen for de som ønsker det.

Hele landskapet og naturen over Nedrefoss er spesielt og særegent. Vi passerer hengebrua, ura, bjørnehiet og klatrer opp en ny steinur før vi følger sti bort til fossene. Det gjør noe med meg å ligge der på

kanten ved Imo, jeg blir berørt av å se ned i juvet.

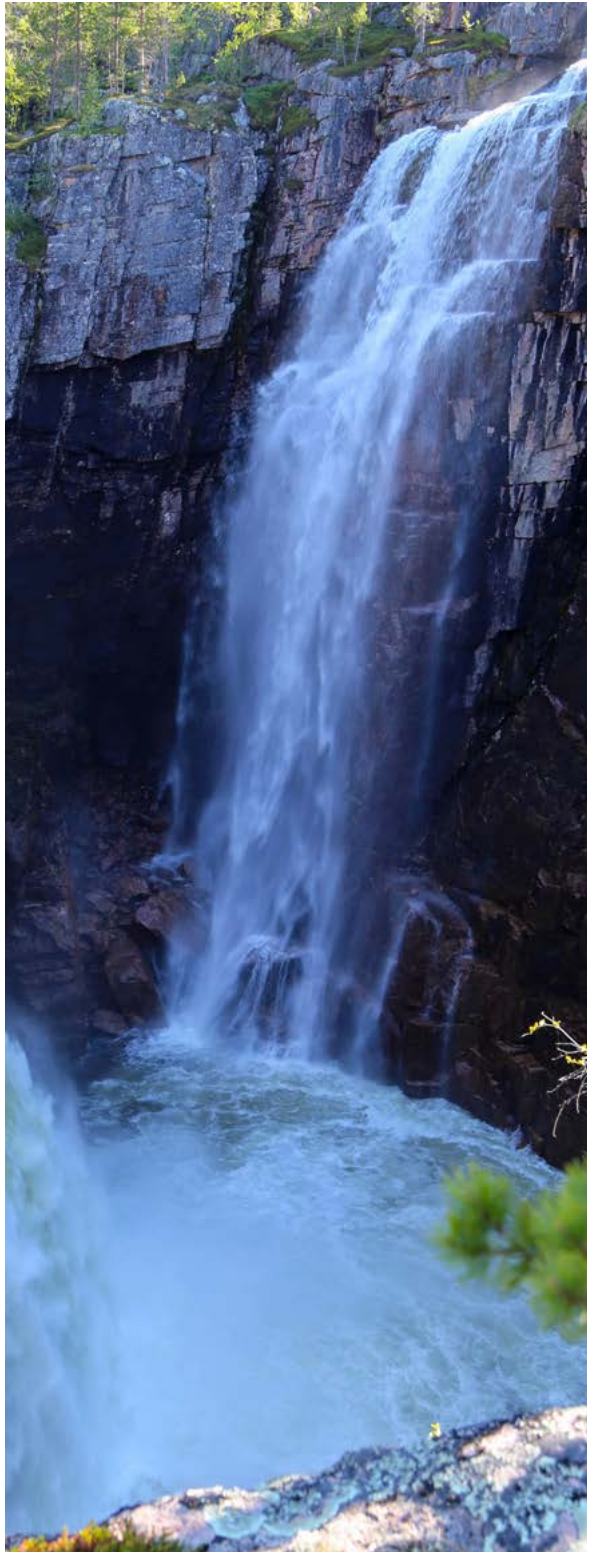
Tilbake på hytta blir det grilling av nakkekoteletter til middag med diverse tilbehør.

Kvelden rundt bordet byr på mange gode historier og lun humor. Vi har bestemt oss for å sette navn på rommene på hytta nå som besøkende skal booke rom på forhånd. Det kommer mange gode og tidvis morsomme innspill, det handler mest om stedsnavn og personer. I følge med forslagene kommer også historiene, sant eller usant er ikke godt å si, men morsomt er det. Det argumenteres for og imot eksempelvis at Dronninga allerede har fått sin badstu og Imo sitt forretningsbygg. Til sist ender det med avstemning, soverommene heter Fossekallen og Fossekjerringa, Jorma og Tierta. De to først navnene er hentet fra to fjellformasjoner med tilhørende sagn, mens de to siste er stedsnavn i nærområdet.

Søndagen fortsetter vi med vasking, rydding og vedarbeid før returen. Det henges opp plakater om korona, settes frem håndsprit og ordnes med nye låser. Tre stykker blir igjen slik at soveromsgulvene kan bli malt, det snekres også hyller for oppbevaring av ekstra utstyr i forbindelse med koronaen.

Dette ble en kjempetrivelig helg med god arbeidsinnsats, god stemning og mye latter. Vi i styret, tilsynet og den faste dugnadsgjengen fungerte flott sammen og ble bedre kjent. For en helg og for en fantastisk flott dugnadsgjeng!

Tekst og foto: Heidi Arnesen
Nestleder i Nord-Troms Turlag

Imo-fossen.

Pangstart for Barnas Turlag Lyngen

Det hele startet i førjulstiden i 2018 i en tråd på facebook. Mange foreldre var aktive i en tråd som omhandlet fri-luftsbaserte fritidsaktiviteter for barn. Det kom opp forslag om å starte opp et Barnas Turlag i Lyngen. Viktoria meldte at hun var ny sommerturleder i DNT og var interessert i å være med i oppstart.

Ut på vinteren tok Catarina kontakt med Viktoria og de gikk i gang med å søke på midler. Anne Lise, som hadde fulgt tråden på facebook, tok også kontakt og så var det hele i gang. Vi hadde oppstartsmøtet med

ho Mia fra turlagskontoret i starten av mai. Der fikk vi en kjapp opplæring i bruk av Sherpa og en liten innføring i hva det vil si å være turleder i Barnas Turlag. Vi planla første tur allerede uka etter oppstartsmøtet. Det ble pangstart for BT Lyngen med nærmere 60 deltagere på turen til Stelen. Det ble en fantastisk flott dag i strålende sommervær sammen med mange små og store turglade. De ferske turlederne ble nok tatt litt på senga over oppmøtet, men alle syntes å være fornøyde og tilbakemeldingene fra deltagerne ga mersmak til å arrangere nye turer.

Fra turen til fyret på Lenangsføyra.

Ravika, på retur fra fyret på Lenangsføyra.

Fra overnatting i Prestelvparken på Lyngseidet.

På oppstartsmøtet ble vi enige om å kjøre i gang «5 turer med Turbo». Turmål ble raskt bestemt, turbeskrivelser laget og skilt satt ut. I Lyngen er det nok av flotte turmål å velge i. Vi har fått mange flotte tilbakemeldinger fra store og små, og det ble en populær familieaktivitet for mange å samle inn koder.

Videre har vi forsøkt å arrangere en tur i måneden. Vi har vært på Seidihytta, utforsket steinformasjonene ved fyret på Lenangsøyra, vært på fjæraturlag med pølsegrilling og hatt sommerfest med overnatting i Prestelvparken. Vi har hatt maks flaks med flott turvær på stort sett alle våre arrangementer. Det har blitt en fast gjeng som ofte er med og antall deltakere har variert fra 16 opp mot 60. Det er stort sett barn fra 0-8 år som har deltatt. En flott gjeng. Og vi håper at vi får enda flere med på laget etterhvert. Kanskje også noen fra ytre Lyngen vil bli med?

Vi avsluttet tur-året 2019 med premieutdeling for årets Turboer og Superturboer. Vi serverte lapskaus, varm drikke og kaker og alle barna fikk flotte premier fra Turbo.

På nyåret arrangerte vi turleder-kurs og fikk enda flere frivillige på laget. Det ble planlagt flere turer for vinter/vår og alt lå til rette for at vi fortsatt skulle holde høyt

Premieutdeling 5 turer med Turbo.

aktivtetsnivå i BT Lyngen.

I februar startet vi sesongen med KDU-dagen. Vi koste oss i Prestelvparken med natursti og pølsegrilling. I mars arrangerte vi isfisketur til Takvannet. Det ble dessverre ingen fisk, men alle barna fikk gelekrokodiller på kroken.

Som alle vet ble ikke slutten på vinteren og våren helt som planlagt på grunn av korona-virus, alle planer ble lagt på is og det har vært stillstand i BT Lyngen.

I mai/juni – ett år etter oppstart er vi på ny i gang med «5 turer med Turbo».

Det har vært et spennende og innholdsrikt år for BT Lyngen og vi håper det fortsetter slik.

Tekst og foto: Anne Lise S. Bjørklid

Dugnad – for hvem?

Tine og Trond Mikkelsen dro i gang bygging av gapahuk på Eidhaugen på Kvaløya i 2015. Prosjektet var i regi av BT. På bildet er det Mads (9 år) som bærer materialer.

Kan du si noe generelt om dugnad og om å la unger delta? var spørsmålet fra redaksjonen. Jeg tolker det slik at vi snakker om dugnader i Turlaget. Opp gjennom årene har jeg deltatt på det meste av aktiviteter i Troms Turlag, deriblant dugnader: Vedhogst, vedtransport, bygging, restaurering og riving av hytter og uthus, bygging og renovering av bruer, rundvask, steinlegging, merking, klopping, «jubileumsdugnader» og sikkert noen flere varianter. Dugnader på svarteste vinter til dugnader i midnattssol. Det har vært dugnader med alskens sosiale og kulturelle innslag, for ikke snakke om dugnadsmat, fra 7-retters til medbrakt matpakke. I det hele tatt en stor variasjon av alle aspekter av dugnad. Nå kunne jeg jo ha skrevet mye om dugnadens fortreffeligheter (felleskap, mat, bidrag til felleskapet, trim, naturopplevelser....) og om hva min erfaring om hva som skal til for at dugnaden skal være vellykket (organisert, oppgaver til alle,

nødvendig verktøy/materialer, god mat, kultur...), men det har vært skrevet før. Derimot vil jeg skrive litt om to slående fellestrekk ved dugnadene jeg har deltatt på opp gjennom årene, og som ikke har vært tatt opp i Fjellvåken tidligere. Kjønnssrollemønster og deltakelse av barn.

Med unntak av Fjellspportgruppas (DNT Fjellspport Troms) Jægervasshytte-dugnad har det i TT vært et skarpt kjønnskille på hvem som gjør hva; damene vasker og lager mat, herrene snekrer, murer, legger takpapp, tømmer do osv (litt satt på spissen). Begge kjønn organiserer. DNT var jo lenge en ytterst konservativ organisasjon mht til kjønnsroller. Det skal Troms Turlag ha, vi var svært tidlig ute med kvinnelige «formenn»(det var tittelen fram til 1999). Anna Jaklin ble leder i 1973, og det skulle gå 31 år til det skjedde i DNT ved Pernille R. Larsen i 2004. Men på dugnader har det tradisjonelle kjønnsrollemønsteret hengt ved. Det har

Trond på taket.

Joakim og Iben.

kanskje noe med gjennomsnittsalderen på dugnadsdeltakerne? Det er 50-60 års kjønnsrollemønstre som speiler seg i våre dugnader pga høy gjennomsnittsalder. Nå kan man jo si at det spiller da ingen rolle, bare folk bidrar med det de kan og orker. Det er vel det viktigste, men likevel er det snodig at dette kjønnsrollemønsteret har hengt så sterkt med frem til i dag.

Det andre fellestrekket er fullstendig fravær av barn på dugnader. Jeg har i løpet av 30 år bare en gang møtt andre barn enn de jeg har brakt med selv. Nå har jeg heldigvis aldri sett noe «barn uønsket» på dugnadsannonser eller forespørslers. Det må ligge noe i oss med hensyn til hva vi tror om det å ha barn med på dugnad. Er det for langt å gå? Er de i veien? Er det for farlig? Er dugnad et voksenselskap? Selv har jeg hatt med unger i alderen 5-14 år, mine egne og barnebarn. Barn er jo like forskjellig som oss voksne. Noen synes dugnad er artig, mens andre ikke er interessert. De kan være moti-

vert for å være med på turen, men ikke i selve aktivitetene, og det er forskjell på hva de synes er artig. Det er en jo stor forskjell på barn og voksne. Vi voksne kan alltid ta do-tømminga selv om vi ikke synes det er spesielt artig. Skal en få ungene med på mer enn en dugnad og ha det hyggelig sammen, må de holde på med noe de synes er artig og som de mestrer. Ungene liker å få være sammen med de voksne om oppgaven.

I vår moderne tid er det ikke alltid så lett å få ungene med. Oppgavene hjemme blir vel fort rutine og en plikt. Noe annet er det på dugnadene. Der er aktiviteten ny og spennende. I tillegg er det andre voksne der.

Hva kan en unge gjøre? Det er som med oss voksne: Det avhenger av hva man kan. Når det gjelder unger, handler det mye om alder og utvikling. En 12-åring kan greie å sage over bord, en femåring kan holde i enden av bordet mens du sager. Selv om det ikke er nødvendig å holde bordet, føler ungen at han bidrar, og dere har det hygge-

Rasmus hjelper til med skruing.

lig. «Dette hadde jeg ikke fått til om ho mamma var her» sa barnebarnet (6 år) da han sto på taket av Blåkollkoia. Ei lav hytte med nesten flatt tak. Jeg skulle avslutte noe papplegging. Hans oppgave var å gi meg pappstift fra eska. Det hadde selvfølgelig vært raskere å strø noen spiker på taket, men nå hadde jeg både kontroll på karen og slapp å gå ned av taket når noe skjedde på bakken. Dessuten hadde vi en fin opplevelse sammen, selv om jobben tok litt lenger tid. Gjett om han snakket om den takjobben! En gang forsøkte jeg få han til å plukke spiker mot betaling. Totalt mislykket. Ingen interesse – da var det bare å plukke spiker selv. Koste gulv, male vegger og T-merker, stable ved, spikre (om så den siste halve cm), vaske kopper. Det er selvfølgelig en rekke oppgaver som passer dårlig for unger, men på de fleste dugnadjobbene er det greit å ha unger med. Bli de engasjert, er det utrolig hvor ivrige de kan bli. Husker en regnværsdag da vi startet med å grave og forskale

søyler. Til lunsj var det minstemann som maste om å komme i gang igjen, og til slutt måtte han kommanderes inn kl. 19 på kvelden, skitten og såre fornøyd. Nå kan en tenke at unger på dugnad er mest i veien. La gå at det kan gå litt tregere, men som oftest går de ikke i veien. I alle fall om du har bare en eller to. Poenget er at de føler at de er sammen med deg eller andre voksne om jobben. Er de flere, kan de fort bli en flokk for seg selv. Da kan det fort bli bare lek, og kanskje litt mer krangel etc. Da kan de plutselig ha blitt en oppgave i tillegg til dugnaden.

Alle de dugnadene jeg har hatt unger med på har vært en positiv opplevelse. Dette gjelder også de få der det har blitt «surerier». Mitt råd er: Ta med deg et barn eller barnebarn på dugnad. Jeg tror du vil bli overrasket over hvor greitt det går og hvor mye positivt du sitter igjen med.

Tekst: Jan Thomas Schwenke Foto: Tine Mikkelsen

Kortreiste julegaveeventyr – eller gaver for andre anledninger

Tekst: Nina B. Cheetham

Dette nummeret av Fjellvåken skulle egentlig kommet i begynnelsen av desember, men er fremskyndet på grunn av færre nummer av Fjell og Vidde i år. Det er likevel ingen grunn til ikke å være tidlig ute med å planlegge julegavene. Fjellvåken følger trenden med mindre fokus på forbruk og presenterer et knippe kortreiste og forbruksvennlige julegave-tips, nemlig sommer eller vinterturer i ditt nærområde.

Disse får fart på forbrenningen av julematen og bidrar til å øke kondisjonen som gjerne har forfalt litt i løpet av mørketiden. Jeg føyer til at gavene er tilnærmet gratis og i tråd med Troms Turlag sin formålsparagraf! Tilpass gavene til mottakerens smak og kapasitet. Turen bør gjennomføres så raskt som mulig etter at de er gitt. Foreslå gjerne en dato på gavekortet!

Tips 1:

Inviter til måneskinnstur i ditt nærområde – velg gjerne et turmål med en gamle eller gapahuk og pass på at månefasen er gunstig. Er det fullmåne, er jo det flott! Mottakeren av gaven får beskjed om kun å møte opp til avtalt sted og tid, og du sørger for varm suppe eller toddy på termos og noe godt å bite i. Dette er en garantert suksess for jeg har selv prøvd det!

Foto: Kristin Elisa Hansen

Tips 2:

Hva med en hengekøyetur i vinternatt? Mange har allerede hoppet på hengekøyetrenden og skaffet seg denne hendige turvennen. Hvis vintertur blir litt for utfordrende er det bare å bestemme seg for hvilken årstid som passer best for mottakeren. Også her gjelder det å legge best mulig til rette for turvennen, du ordner det praktiske og gir klar instruks om hva som skal skje.

Tips 3:

Et litt mer omfattende gave kan være en hyttetur til nærmeste TT-hytte. Ikke alle er kjent med det utrolige hyttenettet til Troms Turlag, og her har du sjansen til å utvide tur-

horisonten for gavemottakeren. Kanskje du kan skaffe TT et nytt medlem? Du sørger for ingredienser til den hemmelige menyen og en detaljert utstyrliste til din ikke så turvante venn. Gratis tips til en spennende date!

Tips 4:

En guidet tur til din hemmelige kantarellplass må vel spares til en helt spesiell venn! Vedkommende som mottar denne gaven vil utvilsomt føle seg svært beæret. Du stiller med soppkurv og kniv og sørger for at din venn har det samme. I løpet av soppstankingen serveres medbragt kaffe og noe godt å bite i. Garantert suksess!

Tips 5:

Vi avslutter lista med en invitasjon til kveldsmat og nordlyssafari i nærområdet. Denne turen egner seg godt som hverdagslykke. Dere møtes en klarværskveld og du sørger for bål og varm drikke som nytes sammen med kveldsmaten. For anledningen har du laget noen ostesmørbrød som kan stekes på bålet. Praten går mens nordlyset flommer over himmelen. Dette blir en uforglemmelig kveld. Husk bare å finne et sted uten for mye kunstig lys.

Turtøtten

Nord-Troms mangla et organisert tilbud for de turglade voksne som har mulighet til å møtes på dagtid. Turlaget tok kontakt med to av våre entusiastiske turgåere i november 2019, og vips, så ble turer med Turtøtten en realitet. Annbjørg Evanger og Edny Karlsen er de ekte Turtøtten, som planlegger turene og er faste turledere.

Turene arrangeres en tirsdag rundt midten av hver måned. Turmålene og vanskelighetsgrad varierer, men det er i hovedsak enkle turer. Noen ganger går gruppa flere kilometer i flatt terreng, og andre ganger klatrer de til fjells. Felles for alle turene er at det lages bål, sommer som vinter, og det skal være god tid til lunsj og sosialt samvær rundt bålet. Det legges vekt på å bruke nærområdet, og siden vi er velsignet med så mange flotte turmål, kan hver tur ha et nytt mål. Vanligvis går hele tirsdays formiddag med til turen, men i september gjør Turtøtten et unntak, for da planlegger de overnattingstur for hele gruppa.

Sist vinter satte koronaen en stopper for

mars- og aprilturen, men det ustabile været klarte ikke å stoppe Turtøtten. Alle turer er gjennomført med sirka 8-10 deltakere på hver tur. Hittil har kun to turgubber deltatt, men det jobbes med å få et større innslag av dem. Det fine med turlaget, er at friluftsfolk får anledning til å gå på fellesturer. Det er både trygt og sosialt.

Tekst og foto: Bodil Bråstad – leder i Nord-Troms Turlag

Siste nytt fra kontoret

- ◇ **SOLCELLEANLEGG:** Per i dag er det montert solcelleanlegg på Gamle Gappohytta, Trollvassbu og Jubileumshytta (Rosta). I høst/vinter skal det monteres anlegg på Vuomastua. TT har fått støtte fra Nordenfjelske Bykreditts Stiftelse og fra Samfunnsløftet (Sparebanken Nord-Norge) til å investere i anlegg på seks nye hytter.
- ◇ **HYTTEÅPNING:** Alle Troms Turlag sine hytter er nå åpne igjen etter at hyttetunene i indre Troms åpnet fra 14. august. For å overholde myndighetenes krav til smittevern og smittesporing er hyttene kun tilgjengelige ved forhåndsbestilling og i helgene. Alle hyttene er avlåste med kodelås. Se mer informasjon på våre nettsider troms.dnt.no.
- ◇ **HYTTEBOOKING:** I starten vil alle bestillinger av overnatting gå via turlagskontoret. I løpet av høsten går vi over til DNT sitt bookingsystem. Dette er årsaken til at du nå finner nummerskilt på alle senger og soverom. Du vil kunne booke seng i det rommet du ønsker, i den hytta du trives best i.
- ◇ **NØDLY:** Vedsjåene er fortsatt avlåste med DNT-nøkler. Slik kan du i nødstilfelle fortsatt finne ly på turlagshyttene.
- ◇ **TURLAGSKONTORET:** Inntil videre har turlagskontoret begrensede åpningstider. Dette er fordi vi har svært begrenset plass i våre lokaler, og vi må fortsatt overholde regelen om en meters avstand. Vi svarer fortsatt e-post og telefon innenfor de ordinære åpningstidene, men det er kun mulig å besøke oss torsdager mellom klokka 12 og 18, og du må ringe på dørklokka når du vil inn. Sjekk nettsidene troms.dnt.no for å være oppdatert på siste status.
- ◇ **PAUSE I AKTIVITETER:** Siden 12. mars og Helsedirektoratets innføring av smittebegrensende tiltak mot Covid-19, har det vært så godt som ingen fellesturer eller kurs i regi av Troms Turlag, verken i lokalag eller turgrupper. Dette fordi Troms Turlag ønsker å ta sin del av dugnaden for å begrense smittespredningen, og for å være føre var. Men viktigst av alt; for å ivareta de frivillige som er vår mest verdifulle ressurs. Det er svært utfordrende å overholde 1 meters avstandsregel på turer og aktiviteter, og dette vanskeliggjør også felles transport. Mens vi venter på at full aktivitet kan starte opp igjen, vil turlaget bruke tida til å styrke vårt instruktør- og turlederkorps, så tilbudet til Troms Turlag er enda bedre når det igjen kommer opp og går.
- ◇ **TURPROGRAM:** Av ovenfornevnte grunner følger det ikke turprogram med denne utgaven av Fjellvåken. Planer for arrangementer, fellesturer og kurs vil bli publiserte på nettsidene når myndighetene åpner opp for denne typen aktiviteter igjen. Se troms.dnt.no/turer-og-aktiviteter/ for oversikten.
- ◇ **INSTRUKTØR- OG TURLEDERSAMLING:** Samlingen som skulle vært på Solhov på Lyngseidet i oktober er utsatt inntil videre.
- ◇ **OVERFØRTE MIDLER:** På grunn av koronasituasjonen har flere av våre støttespillere åpnet for å utsette rapporteringsfrister og å overføre prosjektmidler til neste år. Dette gjelder blant annet Erling Bjørstads stift-

else som støtter DNT fjellsport Troms sin toppturbuss, Troms Fylkeskommune som har gitt penger til turlederkurs og -samling, aktiviteter med DNT ung og Barnas Turlag, Stiftelsen Damm som har gitt Veterangruppa penger til «Historisk vandretur med helseeffekt». Vi takker for forståelsen og gleder oss til å ta fatt på prosjektene på ny i 2021.

◊ **HYTTEVERT:** Hyttevertordningen ble avlyst i år på grunn av koronasituasjonen.

◊ **TURLEDERKURS:** Vi sikter på å avholde

turlederkurs, så snart det lar seg gjøre innenfor forsvarlige rammer. Ønsker du gå turlederkurs kan du melde din interesse allerede nå til troms@dnt.no.

Lenke til TT medlemsfordeler
<https://troms.dnt.no/medlemsfordeler/>

Vi minner alle brukere av våre hytter om å overholde de nasjonale smittevernreglene.

Smånytt

Samarbeidsavtale om elvebåttransport

Troms Turlag og Saraelv Villmarkssenter har inngått avtale om følgende medlemsfordeler, som gjelder for medlemmer av Troms Turlag og Den Norske Turistforening:

Elvebåt:

- ◊ Minimums pris for en båt med en eller to personer ombord er kroner 2000.
- ◊ Med tre eller flere i båten blir prisen kroner 750 per person. (Eksempel med fire i båten kroner 3000.)
- ◊ Barn mellom 11 og 15 år har halv pris.
- ◊ Barn under 10 år gratis (minimumspris gjelder selvsagt).

Prisene er uavhengig av hvor lang båturen er, om den går til Mollisfossen, Jervestilla, Sivrastilla, Naustneset eller Nedrefoss. Lengden på turen er avhengig av vannstanden i elva, slik at transporten gjennomføres uten fare for skader på motorer og båter.

Kanoleie og -transport:

- ◊ 300 kroner per dag per kano.
- ◊ Elvebåttur med retur i kano: Gjeldende priser for elvebåttransport pluss kanoleie kroner 300 per dag/kano. Frakt av kano gratis.
- ◊ Kanoer kjørt opp i elva (for folk som kommer vandrende over fjellet og ønsker å padle ned): Minimumspris for elvebåttransport pluss kanoleie.
- ◊ Padling forbi Saraelv: Tillegg på 200 kroner, dersom kanoene må hentes nede i dalen, eksempelvis fra Storslett. Dersom flere enn åtte kanoer, må det betales for to turer.
- ◊ Inkludert i leien inngår årer og vester, kanoene har to og tre sits, prisene er like for begge typene kanoer.

Rafting:

- ◊ Raftingflåter med plass til seks personer: fra kroner 600 per dag i leie. Samme priser angående frakt som for kano.

Korrigerer fra forrige nummer:

Artikkelen om hund på hyttene: Det var feil navn på en av deltakerne, riktig navn er Bodil Kjær Brones og hun er lege i Målselv.

Velkommen!

Fjellvåken ønsker velkommen til nytt medlem i redaksjonen, Ellen Marie Ingulfsvann.

Forsidebilde: Med elvebåt på Reisaelva. Foto: Saraelv Villmarkssenter

Vi ønsker alle velkommen innom Turlagskontoret til en hyggelig prat

Neste nummer av Fjellvåken kommer ut feb/mars 2021. Stoff til Fjellvåken nr. 1/2021 må være hos redaksjonen innen 10. januar.

I redaksjonen Jorunn Mørkved, Ellen Marie Ingulfsvann og Nina B. Cheatham

- ◊ E-post: troms@dnt.no
- ◊ Hjemmeside: www.troms.dnt.no
- ◊ Nå er vi også på Facebook. Troms Turlag – DNT.
- ◊ Redaksjonen i Fjellvåken ønsker stoff fra Turlagets medlemmer. Manus kan sendes til Turlagets adresse.
- ◊ Adresseendring meldes direkte til Turlagskontoret.

